

Nikola Radovanović, šef misije BiH pri NATO-u u Bruxellesu

MAP se već primjenjuje

● U sjedištu Sjevernoatlantskog saveza konsultuje se oko načina rada između BiH i NATO-a

Razgovarao: Daniel OMERAGIĆ

● **Dodjeljivanjem Akcionog plana za članstvo (MAP) na neformalnom ministarskom sastanku u Tallinnu, Bosna i Hercegovina je došla na korak do NATO-a. Ipak, prije početka njegove primjene potrebno je riješiti status perspektivne nepokretne vojne imovine. Kada je moguće očekivati da to bude urađeno?**

- Bitno je da je BiH u MAP-u od 22. aprila. Činjenica je da se on već primjenjuje u odnosu na BiH, tako da se u sjedištu NATO-a vode konsultacije oko načina rada između NATO-a i BiH. Naredni kritičan trenutak je u septembru, kada bi BiH trebalo da predstavi, a ambasadori država članica prihvate godišnji nacionalni program BiH za NATO. Ta odluka u septembru o prihvatanju godišnjeg programa po kojem bi se radilo u 2011. jeste vezana za status perspektivne nepokretne vojne imovine i očito je da je to vrijeme do kojeg se očekuje da dođe do dogovora u BiH. Dakle, to je vremenski horizont s kojim se računa ovdje u NATO-u, ako se postigne dogovor o rješavanju onako kako je to navedeno u zaključku iz Tallinna - knjiženjem na Ministar-

macije, da se i NATO mijenja. Što duže traje proces MAP-a veća je vjerovatnoća da se zbog unutrašnjih promjena u NATO-u pojavljuju novi momenti. Prvi zadatak je izrada godišnjeg programa. Radi se na tome da se usaglasi i prihvati jasan i precizan plan za 2011. To je dokument koji ima pet poglavlja i u svakom od njih se navode pojedinačne aktivnosti, ko su nosioci, na koji način i da li može NATO ili neka država članica pomoći, te koji je krajnji cilj koji se određenom aktivnosti želi postići. Više puta je elaborirano da je tu riječ o grupama pitanja kao što su politička, pitanje demokratije i vladavine prava, bezbjednosti i odbrane, ekonomije i finansiranja, zaštite podataka i slično.

● **Šta bi za Bosnu i Hercegovinu značio ulazak u NATO?**

- To je često pitanje. Postoje različita gledanja i odgovori. Najkraći odgovor je da bi značio veći nivo stabilnosti, a stabilnost ima čitav niz dimenzija od povećanog nivoa bezbjednosti do vjerovatno veće atraktivnosti za strane investicije. Put prema NATO-u jeste kompatibilan sa čitavim nizom pitanja vezanih za kretanje prema EU tako da bi se i u tom smislu povećao kredibilitet. Vjerovatno bi donio i znatno veći politički ugled i uticaj BiH na čitavom nizu mjesta, itd. Dakle, jednom riječju, to bi značilo puno više stabilnosti u BiH i u regionu. Značio bi, od toga ne treba bježati, i određenu vrstu obaveza da se učestvuje u odlučivanju o čitavom nizu pitanja koja nisu jednodstavna i isto tako da se bude u stanju ne samo željeti nego i doprinijeti prvo u kolektivnoj odbrani euroatlantskog prostora i drugo učešćem u konkretnim aktivnostima NATO-a na terenu.

● **Kako NATO danas gleda na BiH?**

- Bolje nego jučer. To je trend koji traje čitav niz godina. Dokaz za to je promjena prirode prisustva NATO-a u BiH od davnog IFOR-a iz 1995. i 1996. pa preko Stabilizacijskih snaga, otvaranja Partnerstva za mir pa do činjenice da mi danas koristimo sve alate u tom partnerstvu, da radimo i na terenu zajedno u misiji ISAF u Afganis-

tanu. Jednim dijelom je odluka u Tallinnu rezultat povjerenja država članica u BiH i uvjerenja da smo sve bolji i kredibilniji partner.

● **Predsjedništvo BiH je nedavno donijelo odluku o upućivanju jedinice OS-a u Afganistan. Šta će biti njena zadaća?**

● **Raste uvjerenje da smo sve bolji i kredibilniji partner**

- Prema informacijama koje misija ima, jedinica će biti raspoređena u sastav danskog kontingenta i tamo ide sa prvenstvenom namjenom stacionarne zaštite objekata - baze. O modalitetima njihovog rad i boravka konkretne razgovore će voditi ministarstva odbrane BiH i Danske.

● **U novembru će u Lisabonu biti održan samit NATO-a na kojem će se razmatrati novi strateški koncept. Šta će biti glavne smjernice u budućem djelovanju Sjevernoatlantskog saveza?**

- Strateški koncept, možda radi pojašnjenja, najopštiji je politički dokument koji definiše stanje bezbjednosti u zoni od interesa za NATO, specifične prijetnje i izazove te načine na koje im se Savez suprotstavlja. Ono što je, također, bitno jeste da je aktuelni koncept na snazi od 1999. i da se u međuvremenu puno toga promijenilo. U toku je izrada koncepta i negdje sredinom maja će prvi nacrt tog dokumenta, koji će biti predmet razmatranja u Lisabonu, generalnom sekretaru NATO-a Andersu Foghu Rasmussenu dostaviti radna grupa koju vodi gospođa Madeline Olbrigh. To će biti predmet unutrašnjih procedura u NATO-u. Međutim, već sad se zna da će i u novom konceptu biti prepoznate tradicionalne prijetnje, izazovi, ali i obaveze i odgovornosti NATO-a, prije svega u odbrani teritorije država članica. Specifična dimenzija u tome je pitanje raketnog štita i uključivanje NATO-a u projekt koji se u ovom trenutku dominantno pripisuje SAD-u.

Stvaranje pozitivne atmosfere

● **Šta se posebno vrednovalo pri odlučivanju o dodjeli MAP-a našoj zemlji?**

- NATO je cijenio napredak u odnosu na ono što su ministri zaključili u decembru. U saopštenju se navodi da oni posebno pozdravljaju pomake koji su urađeni vezano za uništavanje viškova lakog naoružanja, municije i eksploziva, kao i odluke koje je Predsjedništvo donijelo u vezi sa ISAF-om. Iskazali su zabrinutost za rješavanje pitanja nepokretne vojne imovine. Jednim dijelom je odlučivala i politička dimenzija, želja da se pozdrave napore BiH i pokaže kako se uvažava ono što se radi kod nas i omogući BiH da uđe u ritam zajedno sa Crnom Gorom, kao i da se stvori pozitivna atmosfera oko svega toga. Crna Gora je primljena u MAP u decembru prošle godine. Oni rade na godišnjem programu i imaju više vremena nego mi, ali pod pretpostavkom da se uslovi ispune, mi bismo bili u istom ritmu u septembru.

Ozbiljno se razgovara i o saradnje sa Rusijom tako da bi to bio cjelovit projekt. To je jedna vrsta političkog i svakog drugog izazova, s obzirom na tradicionalni odnos između ovih aktera. Govoriće se i o novim prijetnjama i izazovima. Najčešće se spominje tzv. cyber kriminal te pozicioniranje NATO-a u odnosu na energetske bezbjednost s obzirom na to da je to kontroverzno pitanje s kojim se dovode u vezu i vojni potencijali. Dakle, radi se o pozicioniranju NATO-a u odnosu na neke vrlo aktuelne i pristupne teme. Naravno, tu je i pitanje nuklearnog naoružanja i slično.

Otvorena vrata

● **Šta će novi koncept značiti za područje zapadnog Balkana?**

- Najvažniji moment u novom konceptu i ono na šta su se sve države iz jugoistočne Evrope i zapadnog Balkana usmjeravale jeste zadržavanje politike otvorenih vrata. To nije sporno i sa sigurnošću se može reći da će i u novom konceptu ona biti prihvaćena kao važeća politika, što znači otvorena za nove države članice kada one izraze želju i budu spremne da doprinosu vrijednostima NATO-a. Pa i naš prijem i poziv u MAP se jednim dijelom tumači kao potvrda u praksi te politike.

Izbjeći komplikacije

● **Hrvatskoj je trebalo sedam godina da ispuni sve zadatke iz Akcionog plana dok nije primljena u punopravno članstvo u NATO. Koliko bi mogao da potraje boravak BiH u MAP-u?**

- Vrlo je nezahvalno govoriti o vremenu. Već sam spomenuo da je iz praktičnih razloga racionalnije i mudrije da to traje što kraće da bi se izbjegle neke komplikacije. Treba znati da postoji tehnička dimenzija, koja se tiče akcionih programa i nivoa ispunjavanja ciljeva, na osnovu kojih se vrednuje napredak. Postoje i političke dimenzije, koje mogu zbog nekih okolnosti, ove ili one vrste, da ubrzaju ili uspore taj put u odnosu na nivo tehničkih kriterija. Racionalniji i mudriji je pristup u ovom trenutku, s obzirom na to da se radi tek o početku, da se fokusiramo na te godišnje programe, ispunjavanje aktivnosti i dostizanje ciljeva, a da se manje pažnje posvećuje tome koliko će sve trajati i ovoj političkoj dimenziji, lobiranju, jer najprije treba doraditi neke elemente u sistemu.

● **Naredni kritični trenutak je u septembru**

stvo odbrane - onda bi se primjenjivao godišnji program. Ukoliko do dogovora do tada ne dođe, onda se ulazi u neko stanje koje sada ne bih elaborirao, jer ni u NATO-u nisu savim sigurni šta bi to značilo.

Prvi zadatak

● **MAP će se odvijati u nekoliko godišnjih ciklusa. Šta će biti prva zadaća?**

- Tačno je da ulazak u MAP nije ulazak u NATO. Isto tako, tačno je i da on traje više godina i da su programi jednogodišnji. Koji će biti broj ovih ciklusa i koliko godina će to trajati, zavisi od tempa, ali i od činjenice koja se kod nas povremeno gubi iz vida, ili se ne spominje, da je Sjevernoatlantski savez u procesu transfor-